

Europos Parlamento (EP) nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė savaitės apžvalgoje sveikinasi iš kalėdiškai pasipuošusio Parlamento Briuselyje.

Pasak europarlamentarės, galima pajuokauti, jog prieš keletą metų garsiai nuskambėjusi skandalu virtusi žinia, jog ES institucijos ketina uždrausti Kalėdų eglutes nepasitvirtino – studijos fone matoma ir Kalėdų eglutė, ir Europos liaudies partijos (ELP) dovana – prakartėlė. Šiame pokalbyje aptarta Ukrainos integracijos į ES bei lyderystės tuo klausimu tema.

„Andriau, pirmiausia sveikinu tave su labai sėkmingai trečiadienį čia suorganizuota konferencija. Ne tik tu, bet ir tavo suburta organizacija U4U (United for Ukraine, – liet. Vieningi vardan Ukrainos) įnešė didžiausią indėlį. Apsilankė EP pirmininkė Roberta Metsola, Ukrainos Aukščiausios Rados pirmininkas Ruslanas Stefančukas. Man teko garbė atstovauti ELP susitikime su R. Stefančuku, buvo pasirašytas memorandumas dėl bendradarbiavimo su Ukraina“, – sakė R. Juknevičienė ir kolegą pasiteiravo apie perspektyvas bei pacitavo J. Freemaną Clarke, kuris sakė: „politikai galvoja apie kitus rinkimus, o valstybės žmonės – apie kitas kartas“.

Politikė pripažino, jog kartais tikrai užplūsta pesimizmas, nes nesijaučia lyderystės iš valstybių narių, o, kad Ukraina taptų ES nare laukia didžiulis darbas ir ne tik pačios Ukrainos, bet ir ES.

„Minėtos konferencijos pavadinimas – „Ukrainos integracija – kelias į tvarią taiką Europos kontinente“. Apie ilgalaikę tvarią taiką, o ne Putino taiką, o tvarią, kurioje svarbu ir Ukrainos pergalė, ir Ukrainos integracija į ES ir NATO, ir atstatymas, ir matymas, kad tai gali ir privalo įtakoti permainas ir žymiai platesnėje, visoje Rytų Europos erdvėje, įskaitant Rusiją ir Baltarusiją. Ir tai jau atneša perspektyvą turėti tvarią taiką. Kodėl šią konferenciją surengėme dabar? Darėme sąmoningai po Europos Komisijos (EK) rekomendacijos, prieš Europos Vadovų Tarybą, kuri bus surengta gruodžio viduryje. Vadovų Taryba turėtų patvirtinti EK rekomendacijas pradėti derybas su Ukraina. Bet gali ir nepatvirtinti. Ir gandų pilni koridoriai, Vengrija grasinasi, kad blokuos. Vengrija turi visokias susigalvotų argumentų, kodėl blokuos – tai jiems netinka švietimo įstatymas, kiti kalba, jog keršija dėl to, kad negauna pinigų. Aš neatmetu ir to varianto, kad draugas Putinas turi kokių nors įtakų, nes jam norėtųsi, kad Ukrainos kelias link ES nebūtų toks sėkmingas. Štai šioje vietoje nežinau ar yra suprantama ir ar pakankamai suprantama šiose virtuvėse, kad šis gruodžio vidurio sprendimas yra lemiantis. Lemiantis tolesnę Europos istorijos raidą“, – kalbėjo A. Kubilius.

Pasak jo, matant šį poveikslą norisi, kad būtų formuluojamos labai aiškos strateginės

nuostatos. Politiko teigimu, ir Lietuva turėtų tai daryti, ir ieškoti kitų partnerių, kad po to jau nebebūtų klaidžiojama kiekviename taške, kiekvienoje taryboje dėl kokių nors svarbių, bet atskirų detalių.

„Man nėra iki galo aišku, kokia yra Lietuvos pozicija dėl institucijų reformos. Akivaizdu, kad didžiosios valstybės – Vokietija ir Prancūzija – taip pat sieja būsimą Ukrainos ir Vakarų Balkanų narystę ES su tuo, kad reikia padaryti reformas ES, kad sprendimų priėmimas nebebūtų toks chaotiškas ir, iš esmės, kad būtų atsisakoma veto teisės balsuojant“, – sakė A. Kubilius.

„Lietuvoje visuomet būdavo oficiali Užsienio reikalų ministerijos (URM) pozicija, kad mes kategoriškai norime išlaikyti veto teisę, neva tai užtikrina mūsų suverenitetą. Panašiai kalba Kroatijos ELP atstovai, jie taip pat turi premjerą. Bet mano viršininkas Manfredas Vėberis, mūsų ELP vadas, yra ne kartą sakęs: „Rasa, be ES reformų, rimtų, institucinių reformų nebus ir plėtros. Neįmanoma“, – pažymėjo R. Juknevičienė ir teiravosi A. Kubiliaus, kodėl tų reformų nereikia bijoti.

„Aš nenoriu, kad kokia nors Vengrija galėtų šantažuoti visą ES pačiais svarbiausiais geopolitiniais sprendimais, tame tarpe ir dėl Ukrainos priėmimo į ES arba Ukrainai skirtų 50 milijardų paramos, arba sankcijų Rusijai“, – sakė A. Kubilius.

Jo įsitikinimu, paaiškinimai, kad vetuodami kažką sugebėjome apginti, neįtikina, nes „jei aš matau, kad būtent dėl veto teisės ir Centrinės Europos nenoras jos atsisakyti gali įstrigti Ukrainos tapimas ES nare, man Ukrainos tapimas ES nare yra dešimt ar šimtą kartų svarbesnis, nei mūsų veto teisių, kuriomis diplomatai kur nors gali pasinaudoti, išlaikymas. „Trečias dalykas, kurį noriu priminti mums kaip bendrapartiečiams, 2018 metais suvažiavime mes priėmėme deklaraciją, skirtą mūsų požiūriui į ES reikalus ir ten labai aiškiai pasakėme, kad mes kaip partija pasisakome už tai, kad veto teisės būtų atsisakyta. Veto teisės atsisakymas reiškia, kad sprendimai ES taps tokie patys, kokie yra visose demokratinėse institucijose – daugumos principu. Gali būti kvalifikuota dauguma, gali būti super kvalifikuota dauguma, bet daugumos principu“, – akcentavo EP narys.

R. Juknevičienė teigė neišsivaizduojanti, koks galėtų būti klausimas, kurio sprendime atsisakius veto teisės, tai galėtų būti žalinga Lietuvai, juolab visuomet galima burti palaikančias šalis.

Europarlamentarė teiravosi kolegos, ar jis mato lyderystės užuomazgas Europoje ir Lietuvoje, kalbant apie Ukrainos narystę. A. Kubiliaus teigimu, tikėtis lyderystės iš pietinės ar centrinės Europos šalių nebūtų labai realu, tad belieka tikėtis iš Skandinavijos ir Baltijos

regiono.

„Mano manymu, Lietuva turi galimybių imtis lyderystės ir burti čia koaliciją. Tai nereiškia, kad mes vieni galėtume apversti visą ES. Bet būtent tai, kad mūsų klausosi, ir mes galime suburti ir daugiau bendraminčių, pradedant nuo Baltijos šalių ir skandinavų, ieškant sutarimo su centrine Europa. Imtis lyderystės, kad tai būtų realizuojama Vadovų Taryboje. Neužtenka tik atvažiuoti į Vadovų Tarybą ir pasisakyti iš popieriuko, kad mes remiame Ukrainą. Tas darbas yra nuolatinis, reikalaujantis didelio pasišventimo, didelių ir aiškių perspektyvų matymo ir sugebėjimo atrasti tinkamus sprendimus“, – sakė A. Kubilius. Tačiau į šiuos žodžius R. Juknevičienė atsakė: „aš nesu tokia didelė optimistė, nes man atrodo, kad mūsų Prezidentas tikrai nėra tas žmogus, kaip citavau 19 a. JAV filosofą ir politologą J. Freeman Clarke, daugiau bus rūpinamasi artėjančiais rinkimais, nei strateginiu Lietuvos reikalu (ne tik Ukrainos) – Ukrainos narystės ES klausimais“, – sakė R. Juknevičienė ir pridūrė matanti besiburiančią lyderystės koaliciją dėl Vakarų Balkanų narystės ES.

A.Kubilius baigdamas pokalbį pabrėžė, kad „rinkimai yra labai tinkamas metas Lietuvos politikams, pretenduojantiems į aukštas pozicijas įvairiose institucijoje, tame tarpe ir Prezidento rinkimuose, labai aiškiai formuluoti savo lyderystės nuostatas Ukrainos klausimu“.

R.Juknevičienė paantrino, kad labai tikisi, jog ir „žiniasklaidos žmonės, ekspertai, politologai ir į artėjančius EP rinkimus pabandys pasižiūrėti per tolimesnę perspektyvą, o ne vien tik tai, ką tu padarei ar gali padaryti kažkokioje siauroje ES kertelėje.“

